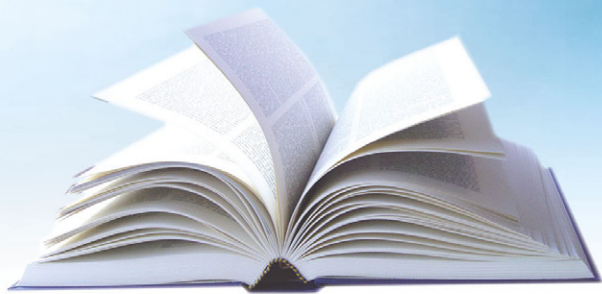

Silvano Fausti

2

**Nad
evangeliem
podle Lukáše**

Porozumět Božímu slovu

e-knihy

Děkujeme Vám za nákup této e-knihy. Jsme rádi, že můžeme touto cestou přinášet dobré zprávy do světa digitálních médií.

Jestliže se Vám podařilo dokument stáhnout z nějakého webu bez placení, tak si jej, prosím, pořídte ještě jednou, férově, na našich webových stránkách <http://www.paulinky.cz/obchod/E-knihy/>. Může se Vám zdát, že je to zbytečné a že chceme na e-knihách vydělávat. I vydání e-knihy nás něco stojí, zejm. autorská práva, překlad a redakční práci. Vaše platby nám tak umožňují vydávání dalších elektronických titulů.

Nakladatelství Paulínky

www.paulinky.cz

Silvano Fausti

Nad evangeliem podle Lukáše

Porozumět Božímu slovu

Druhý díl

© 1994 Centro Editoriale Dehoniano, Bologna -10^a ristampa novembre 2006
Czech edition arranged through the mediation of Eulama Literary Agency

© Nakladatelství PAULÍNKY, 2011

Petrská 9, 110 00 PRAHA 1

Tel.: 222 311 206

E-mail: paulinky@paulinky.cz www.paulinky.cz

ISBN 978-80-7450-025-1 (Tištěná kniha)

ISBN 978-80-7450-321-4 (PDF)

ISBN 978-80-7450-322-1 (ePub)

ISBN 978-80-7450-323-8 (Mobipocket)

OBSAH

Metoda, jak se modlit nad textem	13
76. Varujte se farizejského kvasu	
Lk 12,1-12.....	16
77. Život není zajištěn tím, co kdo má	
Lk 12,13-21.....	27
78. Neznepokojujte se. Váš Otec přece ví, že to potřebujete	
Lk 12,22-34.....	37
79. Lidé, kteří čekají na svého pána	
Lk 12,35-48.....	51
80. Jak to, že nedovedete posoudit tuto dobu?	
Lk 12,49-59.....	61
81. Když se neobráátíte, všichni právě tak zahynete!	
Lk 13,1-5.....	67

82. Nech ho tu ještě tento rok!	
Lk 13,6-9.....	75
83. Ženo, jsi zbavena své nemoci	
Lk 13,10-17.....	83
84. Čemu se podobá Boží království?	
Lk 13,18-21.....	92
85. Jsou poslední, kteří budou prvními, a jsou první, kteří budou posledními	
Lk 13,22-30.....	99
86. Kvočna!	
Lk 13,31-35.....	108
87. Nějaký vodnatelný člověk se ocitl před ním	
Lk 14,1-6.....	116
88. Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen	
Lk 14,7-11.....	123
89. Pozvi žebráky a mrzáky, chromé a slepé, a budeš blahoslavený	
Lk 14,12-14.....	131

90. Aby se můj dům naplnil Lk 14,15-24.....	136
91. Nemůže být mým učedníkem Lk 14,25-35.....	147
92. Radujte se se mnou, protože jsem našel svou ztracenou ovci Lk 15,1-7	159
93. Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila Lk 15,8-10.....	171
94. Máme proč se veselit a radovat Lk 15,11-32.....	181
95. Co si počnu? Lk 16,1-9.....	206
96. Nemůžete sloužit Bohu i mamonu Lk 16,10-15.....	216
97. Cizoložství Lk 16,16-18.....	226
98. A nyní on se tu raduje, a ty zakoušíš muka Lk 16,19-31.....	233

99. Dej nám více víry	
Lk 17,1-10.....	243
100. Ježíši, Mistře, smiluj se nad námi!	
Lk 17,11-19.....	254
101. Kdy přijde Boží království? Kde?	
Lk 17,20-37.....	263
102. Je třeba se stále modlit	
Lk 18,1-8.....	275
103. Bože, buď milostiv mně hříšnému!	
Lk 18,9-14.....	284
104. Kdo nepřijme Boží království jako dítě, vůbec do něho nevejde	
Lk 18,15-17.....	294
105. Jedno ti ještě chybí	
Lk 18,18-30.....	301
106. Oni však ničemu z toho nerozuměli	
Lk 18,31-34.....	310
107. Co chceš, abych pro tebe udělal?	
Lk 18,35-43.....	318

108. Dnes přišla do tohoto domu spása	
Lk 19,1-10.....	329
109. Hospodařte s nimi, dokud se nevrátím	
Lk 19,11-28.....	343
110. Pán ho potřebuje	
Lk 19,29-40.....	355
111. Uviděl město a zaplakal nad ním	
Lk 19,41-44.....	366
112. Můj dům má být domem modlitby	
Lk 19,45-48.....	374
113. Jakou mocí děláš tyto věci?	
Lk 20,1-8.....	381
114. Jeden člověk vysázal vinici	
Lk 20,9-19.....	389
115. Dávejte, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu	
Lk 20,20-26.....	400
116. On není Bohem mrtvých, ale živých	
Lk 20,27-40.....	410

117. David ho nazývá Pánem; jak tedy může být jeho synem?	
Lk 20,41-44.....	418
118. Spatřil jednu vdovu	
Lk 20,45 – 21,4.....	424
119. Nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozbořeno	
Lk 21,5-24.....	432
120. A tehdy uvidí Syna člověka	
Lk 21,25-27.....	446
121. Podívejte se na fíkovník	
Lk 21,28-33.....	454
122. Dejte si pozor	
Lk 21,34-38.....	464
123. Přiblížil se svátek nekvašeného chleba. Hledal vhodnou příležitost, aby jim ho vydal	
Lk 22,1-6.....	471
124. Připravte nám velikonočního beránka	
Lk 22,7-13.....	479

125. To je mé tělo	
Lk 22,14-20.....	487
126. Já jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží	
Lk 22,21-30.....	496
127. Aby tvoje víra nezanikla	
Lk 22,31-38.....	504
128. Ne má vůle ať se stane, ale tvá	
Lk 22,39-46.....	512
129. Tohle je vaše hodina	
Lk 22,47-53.....	520
130. Nejsem	
Lk 22,54-62.....	526
131. Já jsem	
Lk 22,63-71.....	534
132. Ty jsi židovský král?	
Lk 23,1-12.....	541
133. Ukřižuj ho!	
Lk 23,13-25.....	550

134. Když se toto děje se zeleným stromem, co se teprve stane se suchým!	
Lk 23,26-32.....	557
135. Dnes budeš se mnou v ráji	
Lk 23,33-43.....	565
136. Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha!	
Lk 23,44-49.....	578
137. Právě nastávala sobota	
Lk 23,50-56.....	589
138. Není tady, byl vzkříšen	
Lk 24,1-12.....	600
139. „Pán skutečně vstal a zjevil se Šimonovi.“ Jak ho poznali při lámání chleba	
Lk 24,13-35.....	610
140. Vždyť jsem to já sám! Dotkněte se mě a přesvědčte se	
Lk 24,36-49.....	624
141. A zatímco jim žehnal, odloučil se od nich	
Lk 24,50-53.....	636
Použité české překlady.....	644

METODA, JAK SE MODLIT NAD TEXTEM

Vstupuji do modlitby

Nacházím pokoj

- na okamžik se ztiším
- pomalu dýchám
- uvědomuji si, že se setkám s Pánem
- prosím o odpuštění toho, co jsem spáchal zlého
- odpouštím ze srdce těm, kdo mi ublížili

Vstupuji do Boží přítomnosti

- konám znamení kříže
- po dobu modlitby *Otče náš* pozoruji, jak se na mě dívá Bůh
- začínám modlitbu na kolenou nebo v jiném postoji, který mi lépe prospívá
- v Ježíšově jménu prosím Otce o Ducha Svatého, aby moje touhy a má vůle můj rozum a má paměť byla zaměřena jen k jeho chvále a službě

Soustředím se

Představuji si místo, kde se odehrává scéna, o které mám rozjímát

Prosím Pána o to, co chci

To je dar, který mi má přinést příslušný evangelní úryvek: odpovídá tomu, co Ježíš v tom úryvku dělá nebo říká

Rozjímám a nazírám scénu

Zvolna, bod po bodu, čtu text
s vědomím, že za každým slovem je tu Pán, který ke mně promlouvá,

a užívá k tomu

- mé paměti, abych si vzpomínal
- mého rozumu, abych věci chápal a aplikoval je na svůj život
- mé vůle, abych toužil, prosil, děkoval, miloval a klaněl se

Nemusím spěchat: nemusím dělat všechno
důležité je cítit a zakoušet vnitřně
zastavím se tam, kde nacházím plody, inspiraci,
pokoj a útěchu
když skončím s uvažováním, budu mít větší úctu,
když začnu s Pánem mluvit přímo

Uzavírám

rozhovor s Pánem tak, jako mluví přítel s přítelem o tom,
o čem jsem rozjímал

Uzavírám modlitbou *Otče náš*

Pomalou odcházejím od modlitby

Když jsem modlitbu skončil, uvažuji krátce o tom, co se v ní dělo, podle těchto otázek:

- dařilo se mi držet se metody?
- měl jsem nějaké potíže? proč?
- jaké plody jsem získal nebo jaká duchovní hnutí jsem měl?

76. VARUJTE SE FARIZEJSKÉHO KVASU

Lk 12,1-12

- 1 Mezitím se kolem něho shromáždilo tak obrovské množství (lidí), že se div neušlapali. Začal mluvit nejprve ke svým učedníkům: „Varujte se farizejského kvasu, to znamená pokrytectví!
- 2 Nic není zahaleného, že by to nebylo odhaleno, a nic skrytého, že by to nebylo poznáno.
- 3 Proto všechno, co jste řekli ve tmě, bude slyšet na světle, a co jste pošeptali do ucha za zavřenými dveřmi, bude rozhlášeno ze střeš.
- 4 Říkám vám, moji přátelé: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale potom už nemají, co by ještě udělali.
- 5 Ukážu vám, koho se máte bát: Bojte se toho, který když usmrtí, má moc uvrhnout do pekla. Ano, říkám vám: toho se bojte!
- 6 Copak se neprodává pět vrabců za dva halíře? A ani jediný z nich není u Boha zapomenut.
- 7 U vás však jsou spočítány i všechny vlasy na hlavě. Nebojte se! Máte větší cenu než všichni vrabci!
- 8 Říkám vám: Ke každému, kdo se ke mně přizná před lidmi, i Syn člověka se přizná před Božími anděly.

- 9 Kdo však mě před lidmi zapře, bude zapřen před Božími anděly.
- 10 Každému, kdo řekne slovo proti Synu člověka, bude odpuštěno; kdo by se však rouhal Duchu Svatému, tomu odpuštěno nebude.
- 11 Až vás budou předvádět do synagog na soud, před úřady a vrchnosti, nedělejte si starosti, jak a čím byste se hájili nebo co byste měli říci.
- 12 V tu chvíli vás totiž Duch Svatý poučí, co je třeba říci.“

1. Poselství v kontextu

Text mezi 12,1 a 13,20 je vymezen inkluzí slovy „kvas“ farizeů a „kvas“ Království. Učedník je povolán, aby rozlišoval, jaký kvas hýbe jeho životem: je to strach ze smrti, který vede k pokrytectví a k hromadění majetku, nebo bázeň Boží, která vede k pravdě a svobodě v milosrdenství? To první je království smrti, to druhé království Boží, o jehož příchod prosíme Otce (11,2).

11. kapitola rozlišila ducha Syna od ducha němoty, světlo od temnot. Kapitoly 12 – 13 aplikují toto rozlišování nejprve na užívání majetku a potom na výklad dějin, ve vztahu k nemovitým hodnotám a k plynoucímu času. Představuje se tu teologie světa a dějin.

Zvláště ve 12. kapitole se Ježíš obrací střídavě na učedníky a na zástupy. V zástupech můžeme vidět množství budoucích učedníků, které je stále otevřené všem lidem, jimž je třeba označovat Boží vůli. Můžeme tedy říct, že tato kapitola je určena všem lidem všech dob, kteří jsou povoláni žít jako Boží děti. Ježíš odhaluje postoj světa a staví ho do protikladu s postojem

učedníka. Učedník svým jednáním má odvážně svědčit o svém Pánu (vv. 1-12), ve svobodě od starostí a soužení (vv. 13-34), v bdělém čekání na jeho druhý příchod (vv. 35-59). Toto eschatologické očekávání je důvodem jeho odvahy a svobody, cílem, ke kterému směřuje jeho cesta od samého začátku. Síla k překonávání překážek, protivenství a samotné smrti, dává tomuto boji nezbytné duchovní zabarvení.

Tento úryvek se dělí na tři části: učedník se má chránit pokrytectví (vv. 1-3), nesmí se bát lidí, ale Pána (vv. 4-7) a svědčit o něm v důvěrném očekávání jeho soudu (vv. 8-12).

Zatímco skrytou pohnutkou lidského myšlení, mluvení a jednání je strach ze smrti, učedník dostává podněty z myšlenek na Boha, který za něj zemřel na kříži. Tak přemáhá zvrácený soud světa a žije z vědomí skutečného „soudu“ Boha, který člověka miluje a dává mu darem své království.

2. Četba textu

v. 1 *Mezitím.* Jsme na Ježíšově cestě do Jeruzaléma, kterou znovu prochází církve v době od jeho odchodu až do druhého příchodu. Co se přihodilo jemu v oné době – v srdci všech dob –, to se bude poté dít jeho církvi. „Mezitím“ by bylo lépe přeložit slovy „v těchto věcech“.¹ Nejedná se o prázdnou dobu, ale o konkrétní události, v kterých se naplňuje Boží plán. „Tyto věci“ jsou hněv, vyzývavost, nástrahy a léčky Ježíšových nepřátel, o kterých byla přednedávnm zmínka (11,53n). Tudy prochází jeho cesta.

1 Řec. *en hois* = doslova „v nich, v těch“.

obrovské množství atd. Nepřátelství a nesnáze misií nezastaví. Naopak, jako z kříže pramení vzkříšení, tak z pronásledování prýští misie (srov. Sk 8,4; 11,19). Tyto obrovské zástupy jsou předobraz budoucích učedníků, bohatá úroda pšeničného semene, které umírá (Jan 12,24). Také tyto veliké zástupy jsou spolu s učedníky povolány k tomu, aby poslouchaly Pána, který jim říká, jak mají žít v této době.

že se div neušlapali. To je zvláštní a zarazující! Podnětem k tomu, že Ježíš promluví, je toto šlapání po sobě v zástupu učedníků: upozornění, aby mezi nimi nedocházelo k tomu, co se právě teď děje.

nejprve ke svým učedníkům. Tato řeč se na prvním místě obrací na učedníky. Oni jsou povoláni k tomu, aby uměli rozlišovat mezi tmou a světlem (11,35) a pochopili, že „běda“, která Ježíš adresuje farizeům (11,37-54), platí především pro ně. Vždyť i oni jsou stále ohrožováni stejným kvasem.

pokrytectví. Pokrytectví (řec. *hypokrisia*; pozn. překl.) pochází od „hypokrités“, což je hlavní postava sboru v řeckém divadle. Toto slovo souhrnně vyjadřuje zla, která Ježíš odsuzuje ve farizeovně domě (11,37-54). Jejich kořenem je pokrytectví, což je snaha hrát hlavní roli. Na tváři Božích dětí je tato maska, která jim brání, aby poznali, že jsou Božími tvory, a mohli říkat: „Abba.“ Nazývá se „kvasem“, protože je počátkem zkaženosti, a „kousek kvasu prokvasí celé těsto“ (1 Kor 5,6; Gal 5,9). Věřící, třebaže je zachráněn, zůstává stále nositelem hříchu (srov. Řím 7,14nn). Naše tělo se svými omezeními a strachy je dostatečným pali-
vem, aby ho mohlo živit; pokrytectví, které nám brání přijímat

naši stvořenost, je pohonná látka (srov. Gal 2,13!). Učedník bude mít jiný „kvas“ (13,20): ne strach ze smrti, ale bázeň Boží.

v. 2 *Nic není zahaleného.* Pokrytectví spočívá v tom, že člověk jako Adam zakrývá svou nahotu, protože nezná Boha a nepřijímá se jako jeho syn. Proto Království přijde tehdy, až vnějšek bude jako vnitřek. Ježíš přišel, aby člověku sňal pokrývky lži a obnovil v něm pravdu syna, který je nekonečně milován Otcovým milosrdenstvím.

Zatímco protagonizmus používá masek k tomu, aby se skrýval a ovládal, učedník je povolán k průzračnosti a prostotě.

v. 3 *Proto všechno, co jste řekli ve tmě* atd. Dávám výpověď také všem dvojsmyslným řečem (srov. Mt 5,37; Jak 5,12), které člověk považuje za nezbytné k tomu, aby mohl ve všech vztazích založených na síle vyjít jako vítěz. Učedník musí být proniknut slovem pravdy až do důvěrných oblastí svého srdce, vyloučit jakýkoli nesoulad mezi tím, co je v hloubce, a tím, co chce projevit navenek, v dokonalé harmonii mezi tím, co je a co říká. Kdo neskrývá to, co je, už nad kořenem pokrytectví zvítězil. Kdo je ale ochoten vyjevit všechno, co si myslí?

v. 4 *moji přátelé.* Výraz připomíná Jan 15,14n. Přátelství buď hledá lidi sobě rovné, nebo je takovými činí. Ježíš učinil své učedníky sobě rovnými, protože jim zjevil, jak se stát syny Nejvyššího. Máme důvod, proč se nemusíme bát smrti, totiž že nás nazývá svými přáteli ten, který pro nás zemřel a vstal z mrtvých.

nebojte se. To Ježíš opakuje v tomto úryvku pětkrát. Ten podstatný strach, který je třeba přemoci, je strach ze smrti, jímž Satan

ovládá tento svět (Žid 2,14n). Pochází ze lži o Bohu, která člověku brání přijmout sebe jako Boží stvoření. Proto ze sebe činí absolutní bytost.

zabíjejí tělo. Kdo činí ze sebe a ze svého života své absolutno, udělá všechno proto, aby si zachránil vlastní kůži; takový člověk nemůže nebýt sobcem. Vždyť by nemělo smysl ztratit to, co považuje za absolutní hodnotu, není pro to žádný důvod. Člověk se ze všeho nejvíc bojí zabití těla. Abychom byli svobodní od tohoto strachu, musíme mít nějakou vyšší hodnotu a bát se, abychom ji neztratili.

v. 5 *Ukážu vám, koho se máte bát* atd. „Počátek moudrosti je bát se Hospodina“ (Žl 111,10; Přís 1,7). Bát se Boha znamená být si vědom toho, že v konkrétním uspořádání života je Bůh Bohem – a jenom on! –, a nechtít ho ztratit, protože on je život (Dt 30,20). Člověk se nemůže nebát, jako nemůže nemít touhu, protože je tvor, a tudíž má své potřeby. Jako touží po „ano“, tak se bojí „ne“. Ale poněvadž to, čeho se bojí, se stává jeho bohem a pánem jeho života, tak pokud nechce učinit svým bohem a pánem (Žl 49,15) smrt, ať se bojí jen Boha jako Pána svého života. Bázeň Boží dává člověku svobodu a schopnost rozlišování.

do pekla (v řec. textu doslova „do Gehenny“; pozn. překl.). Člověk, který se bojí smrti a chce se zachránit za každou cenu, ničí pravdu o sobě coby člověku, obrazu Boha, který je láska (srov. 9,24). Zabíjí svůj život a odhazuje ho jak nečistotu. Gehenna je „údolí Hinnon“ (*ge-hinnon*), kde ve starých dobách bývaly obětovány lidské životy Molochovi a kde Izrael spaloval nečistotu. Proto tam pořád hořel oheň. Člověk má před sebou tragickou

možnost, že ztratí svůj cíl. Celá křesťanská tradice mluví o pekle. Ne aby člověka děsila, ale aby mu připomínala zlo, které páchá, když se řídí strachem ze smrti jako svým vůdcem. Ten je vždycky špatným rádcem: zatímco člověku našeptává, aby se hnal za každým drobečkem života, nechává ho upadnout do sobectví, které ho zničí v samém základu.

Strach z pekla nesmí v člověku navozovat strach z Boha, ale ze zla, které ho od Boha vzdaluje.

Zde se konkrétně říká, že je třeba bát se Božího soudu víc než soudu lidí.

v. 6 *pět vrabců za dva halíře.* Strach pochází z vědomí naší maličkosti a z naší malé hodnoty. Ale Bůh je láska a láska se ujímá každé nepatrnosti: můžeme v něj mít důvěru v přímé úměrnosti k naší bezvýznamnosti. Ježíš říká, abychom v konkrétních věcech nezapomínali, že nás Bůh miluje. On „má soucit se všemi svými tvory“ (Žl 145,9) a není necitelný ani ke „krkavčím holátkům, když k němu křičí“ (Žl 147,9).

v. 7 *i všechny vlasy na hlavě* atd. Vlas je ta nejméně důležitá součást člověka. Může se ustříhnout, aniž si toho člověk všimne a aniž se mu tím ublíží! Ten, který se o všechno stará, o všem ví, dokonce o každém z našich vlasů, kterých je jako hvězd na nebi (Žl 147,4). To je znamení jeho lásky. Naše hodnota je ve skutečnosti nekonečná, stejně jako jeho láska k nám: máme větší cenu než život jeho Syna, máme cenu Kristovy krve (1 Petr 1,18n; 1 Kor 6,20; 7,23). V očích Boha, který „viděl, že to bylo velmi dobré“ (Gn 1,31; srov. Iz 43,4), má člověk od samého začátku nesmírnou hodnotu. Bázeň před Hospodinem se zakládá na této „nadměrné lásce“ (Ef 2,4 Vg), kterou má Bůh k nám; tato bázeň

se v nás projevuje chvěním před Božím srdcem: je počátkem moudrosti, protože nám dává poznat naši pravdu a osvobozuje nás od všeho strachu.

v. 8 *Ke každému, kdo se ke mně přizná* atd. Křesťan je Kristovým svědkem před lidmi. Definitivní budoucnost závisí na tom, jak v přítomnosti vydáváme svědectví. Musí nám záležet ne na soudu lidí, ale na soudu Syna člověka; ne na soudu před pozemskými tribunály, ale před nebeským dvorem. Lukáš má před očima zkušenost prvotní církve, která byla povolána k tomu, aby se přiznala k Ježíši v atmosféře pronásledování. Nachází svou sílu v tom, že upírá svůj pohled k nebi, kde je sláva Boha a Ježíše, Syna člověka, sedícího po Boží pravici (Sk 7,55n).

v. 9 *Kdo však mě před lidmi zapře* atd. Ježíše zapírá ten, kdo se chce zachránit sám a neumí zapřít sám sebe (9,23n). Je to sobectví člověka, který chce potvrzovat sebe sama. Doba zkoušky a pronásledování vynese na světlo tento hřích, který není nějakým ojedinělým činem, ale životním stylem. Zapření je opak „vyznání“ před tribunály. Vyznání je způsob svědectví (= martyria), které se později stává svědectvím neboli martyriem – mučednictvím v tom nejsilnějším smyslu. Ve skutečnosti ale svědectví není jen slovní vyznání před druhými lidmi. Je to především každodenní kříž člověka, který následuje svého Pána (9,23n).

v. 10 *slovo proti Synu člověka*. Pozemský Ježíš je znamením odporu (2,34), proti kterému mluví naše myšlenky a naše skutky. Tváří v tvář chudobě, poníženosti a pokoře Božího Syna, který přišel v těle, se instinktivně stavíme na opačnou stranu. Tajemství Syna

člověka, který se vydává, zůstává přirozeně skryto také učedníkům (9,44n); Ukřižovaný je teoreticky nebo prakticky zapomínán i u křesťanů (Gal 3,1; Ef 4,20n). Proto jsme stále voláni k obrácení: z „nepřátel Kristova kříže“ (Flp 3,18) se musíme stát podobnými Pavlovi, který nechce znát nic jiného než „Ježíše Krista, a to ukřižovaného“ (1 Kor 2,2). U kořene všech osobních i společenských hříchů věřících je neznalost Kristova tajemství. Oni zůstávají věřící; ale bez rozlišování. Stále potřebují obrácení a odpuštění.

kdo by se však rouhal Duchu Svatému. To je ztráta víry, apostaze po osvětlení Duchem Svatým (Žid 6,4-6; 10,26-39). Tento hřích je neodpuštělný; ne proto, že Bůh neodpouští, ale protože ten, kdo ho spáchá, se odmítá obrátit. Existuje jeden nenápadný způsob jak se uzavřít do neschopnosti obrátit se, když si totiž člověk a priori přisuzuje „dobrou víru“, takže už necítí potřebu se obrátit. To je zatvrzelost v slepotě toho, který si myslí, že vidí, a odmítá dar zraku (Jan 9,41). Je to hřích člověka, který odmítá přiznat si svou hříšnost a potřebu odpuštění (18,9-14). Je to pokrytectví toho, kdo lže, aby se zdál hezkým (srov. Sk 5,1nn).

v. 11 *Až vás budou předvádět* atd. To jsou doby pronásledování, které církve poznala, a pokud bude věrná svému Pánu, bude je poznávat vždycky (6,22n). Jen když mu je nevěrná, není pronásledována (6,26).

nedělejte si starosti atd. Ustaranost ubírá energii činnosti;² vyčerpává všechny síly ve strachu, který člověka svírá. Jako protiklad

---

2 V italské slovní hříčce: *pre-occupazione* (= „ustaranost“) – *occupazione* (= „činnost“).

víry zasahuje ty, kdo neznají Pánovu lásku a myslí si, že se musejí zachránit sami. Lukáš má před sebou reálné obtíže své církve. V době pronásledování záchrana vlastní kůže závisí na tom, „jak“ a „čím“ odpovíš a „co“ řekneš.

v. 12 *Duch Svatý vás poučí.* Důvodem důvěry je Duch, kterého nám Ježíš dal. On je nejen síla ke svědectví (24,49; Sk 1,8), ale také ten, který vyučuje, „jak“ máme svědčit (Sk 4,8; 7,55; Jan 14,26).

3. Od textu k modlitbě

- a. Vstupuji do modlitby jako obvykle.
- b. Soustředím se tím, že si představuji obrovské zástupy, které se tlačí a šlapou po sobě.
- c. Prosím o to, co chci: varovat se farizejského kvasu – pokrytectví.
- d. Rozjímám tak, že aplikuji tato Ježíšova slova na sebe.

Nepřehlédni:

- farizejský kvas, pokrytectví
- zahalené/odhalené; skryté/poznané; tma/světlo; za zavřenými dveřmi/ze střeš
- vy, moji přátelé, nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo
- přiznat se/zapřít
- rouhat se Duchu
- Duch vás naučí

4. Texty k prohloubení

Mt 6,25-34; Mk 8,34-38; 3,22-30; 13,11.

77. ŽIVOT NENÍ ZAJIŠTĚN TÍM, CO KDO MÁ

Lk 12,13-21

- 13 Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, řekni mému bratrovi, aby se rozdělil se mnou o dědictví!“
- 14 Odpověděl mu: „Člověče, kdo mě ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“
- 15 Potom jim řekl: „Dejte si pozor a chraňte se před každou chamtivostí. Neboť i když má někdo nadbytek, jeho život není zajištěn tím, co má.“
- 16 Pověděl jim toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na poli hojně urodilo.
- 17 Uvažoval tedy sám pro sebe: »Co mám udělat? Vždyť už nemám, kam svou úrodu uložit!
- 18 Tohle udělám,« řekl si, »strhnu své stodoly, vystavím větší a tam složím všechno své obilí i své zásoby.
- 19 Pak si mohu říci: Máš velké zásoby na mnoho let. Klidně si žij, jez, pij, vesele hoduj!«
- 20 Bůh však mu řekl: »Blázne, ještě této noci budeš muset odevzdat svou duši a čím bude to, co jsi nashromáždil?«
- 21 Tak to dopadá s tím, kdo si hromadí poklady, ale není bohatý před Bohem.“

1. Poselství v kontextu

Toto podobenství popisuje člověka, který zakládá svou jistotu na hromadění majetku. Je to opak učedníka, jehož jistota je v lásce Otce a bratří (vv. 22-34). Náš život nespočívá v majetku, ale v tom, který ho dává. Boží moudrost má v úmyslu, aby uspokojení z majetku, který máme, se stalo nástrojem k naplnění potřeby, kterou jsme: společenství s Otcem, který obdarovává, a s bratřími, s kterými se o majetek sdílíme. To je království synů, náš skutečný poklad (vv. 33n).

Tomuto podobenství o „pošetilém vlastníkovi“, který je podobný bohatému „hodovníkovi“ (16,19nn), bude postaveno jako protiklad podobenství o „chytrém správci“ (16,1nn). Lukáš často pojednává o hmotných statcích jako o Otcově daru, který jako takový musí být sdílen s bratřími. To je základní lekce už pro Izraele; pokaždé, když na ni zapomene, se zahrada znovu stává pouští!

„Moudrý správce“, který vidí, že se mu jeho majetek zmenšuje, si klade stejnou otázku jako vlastník, který vidí svůj majetek růst: „co udělám?“ (v. 17; 16,3). Ale zatímco první ví, „co udělá“ (16,4), ten druhý to neví. „Nesetrvá člověk v hojnosti, podobá se dobytčatům, která hynou“ (Žl 49,13.21; srov. Žl 73). Správce ví, že je jen správce, a ne vlastník: majetek není jeho, a navíc ho ubývá. Nouze ho přivede k rozumu; a místo aby hromadil, začne rozdávat to, co v podstatě není jeho. Pán ho za to pochválí, protože používá majetek podle jeho přirozené povahy.

Jsme bohatí jen tím, co rozdáme. Bůh je všechno, protože všechno rozdává. Ale „pošetilý vlastník“, který chce mít pořád víc, dokud nebude mít všechno, je stále méně někým, až nebude

nikým. Zavírá se do nenasytného sobectví, které v něm zabije člověka.

Toto podobenství se zaměřuje na instinktivní postoj člověka, který už nezná Boží otcovství. První věc, kterou pro svou záchranu následkem strachu ze smrti podnikne, je, že si zajistí uspokojení primárních potřeb a svůj život učiní závislým na tom, co má, a ne na tom, čím je. On je Boží syn, takže nesmí nahradit Otce věcmi, které on mu dává.

Lépe je rozdat zlato v almužnách než ho ukládat stranou (Tob 12,8). Almužna nám opatří náš skutečný poklad (srov. 16,11n): že budeme jako ten, který je darem pro všechny.

2. Četba textu

v. 13 *Někdo ze zástupu.* Problém, s kterým přichází nějaká nejménovaná osoba, dává Ježíši příležitost poučit zástup učedníků, kteří jako všichni lidé jsou obětmi stejného zla.

aby se rozdělil se mnou o dědictví. Dva bratry tu rozděljuje dělení se o to, co je samo o sobě spojuje: Otcův dar! Láska k „věci“, jejíž přivlastnění nahradilo lásku k Otci a bratru. Tento spor o dědictví je symbolem situace, v níž se ocitají mnozí lidé: když zapomenou na Otce, z hamižnosti po věcech se začnou hádat. Chtivost po životě, zrozená strachem ze smrti, činí příčinou nenávisti a smrti to, co je ve skutečnosti darem lásky. Tím se převrátil smysl celého stvoření!

Abrahám, který zná Boha, rozděljuje darované dědictví úplně jinak: nechává Lotovi tu lepší část (Gn 13,1-12). Abrahám, náš otec ve víře, je prvním příkladem moudré pošetilsti, která se

rozhoduje být milosrdná jako Otec (srov. 6,36). Chytrák Lot je naopak starým vzorem pošetilé moudrosti, která si vposledku volí zkázu Sodomy.

v. 14 *kdo mě ustanovil nad vámi soudcem?* Ježíš nepřišel na zemi proto, aby odměnil dobré a zavrhl špatné podle spravedlnosti typu „každému, co mu patří“: to by musel zavrhnout všechny a každému by musel nadělit zasloužený trest. On koná soud spásy. Když dal všechno, co měl a co je, stal se *pontifex*, který nás spojil se sebou, a tím nás spojil jak s Otcem, tak mezi sebou navzájem. On tedy nemůže „rozdělovat“ mezi bratřími. „Rozdělovatel“, který obviňuje, je někdo jiný! Ježíš přišel, aby nás osvobodil od toho, co nás rozděluje.

v. 15 *chraňte se před každou chamtivostí.* (V řečtině *pleonexia*, což znamená také: žádostivost, chtivost a neurvalost). Člověku, který ho žádá, aby „spravedlivě“ rozdělil dědictví, Ježíš odpovídá tím, že jeho spravedlnost nazývá „žádostivostí, chtivostí a neurvalostí“. Co jiné je naše spravedlnost, než spořádané spravování našeho sobectví? To se projevuje tím, že „chce víc“ – se čtyřmi přivlastňovacími zájmeny ve vv. 17-19: svou úrodu, své stodoly, své zásoby, svou duši. Ve v. 1 Ježíš varuje před pokrytectvím, farizejským kvasem; v 16,14 jsou farizeové označeni jako „milovníci peněz“, které umožňují „mít víc“. To je první maska pokrytectví: zakrývá tvou pravdu syna, podobného Otcí, který miluje a rozdává, a stále víc tě uzavírá před druhými a vzdaluje od Něho. Když nepřijímáš svou identitu, identifikuješ se s tím, co vlastníš. Místo aby sis sloužil světem jako jeho pán, sloužíš ty jemu jako svému pánu.

„Mít víc“ je první nemotorné pokušení zachránit se, které ti našeptává strach ze smrti. Ono se jako norma činnosti a hlavní cíl člověka staví na místo Boha. Jako existuje praktický ateismus, existuje také a-humanismus, princip odcizení od sebe a od druhých.

jeho život není zajištěn tím, co má. Jestliže si svůj život učiníš závislým na tom, co máš, ničíš v sobě to, co jsi. O čem sis myslel, že je to jistotou tvého života, to všude rozsévá vejce smrti. Život přece pochází od Otce: proto jsi jeho synem a bratrem všech. Jestliže tvůj život pochází od věcí, on už není tvým Otcem a bratři jsou tví soupeři. A samy věci, které předtím byly „od“ Boha a „pro“ tebe, mění teď hodnotu: ty jsi „od“ nich a „pro“ ně a obětuješ svůj život tomu, co ti ho mělo zaručovat. To, co máš a co vlastníš, ti přináší smrt, jestliže to považuješ za cíl, a ne za prostředek. Jsi toho otrokem: a nikdy nenajdeš naplnění v tom, co vlastníš, protože chléb, který tě může nasytit, je někde jinde.

Člověk oklamáný lstí opustil „pramen vody živé, a kopal si cisterny, cisterny rozpukané, které nemohou udržet vodu“ (Jer 2,13); za princip svého života si zvolil strach ze smrti namísto lásky k Otci života.

v. 16 *se na poli hojně urodilo.* Plody země jsou Božím požehnáním (srov. Dt 28,1-14). Kdo je přijímá jako dar, sám dostane požehnání. Kdo je bere jako majetek, odděluje je od jejich pramene a je zlořečený. Přijímat je jako dar znamená užívat je se vzpomínkou, že jsou od Otce a že patří všem bratřím. Tato konkrétní láska k Otci a k bratřím, která se vyjadřuje chválou a milosrdenstvím, je celý Zákon (10,27). Pokaždé, když Izrael začne žít v duchu majetníka, půjde do vyhnanství. Zapomenutí na dar je cesta do exilu;

paměť a obrácení se přivedí návrat z exilu. Mojžíš varuje lid s napomenutím, aby o tom, co mu bude darováno v zaslíbené zemi, nikdy neříkal: „je to moje“ (Dt 8,7-20).

v. 17 *uvažoval tedy sám pro sebe.* To můžeme přeložit jako „blouznit“;¹ jedná se totiž o „dialogizmy“ neboli pochybné úvahy, do kterých se člověk zamotává. Je to uvažování „pro sebe“: samomluva, která zabíjí člověka coby vztah a dialog s druhými. Boháč totiž, kterému jde jen o to, aby měl víc, se izoluje stále víc od ostatních a zamotává se do své samoty.

Co mám udělat? Tato otázka je Lukášovi drahá (srov. také 3,10.12.14; 16,3.4; Sk 2,37; 16,30). Je to základní problém člověka, který má možnost a povinnost budovat svůj život. Živočichu stačí chovat se podle instinktu sebezáchovy. Ale člověk musí překonávat strach ze smrti, který ho zavírá do léčky sobectví a zabíjí ho coby člověka.

Bohatý vlastník a obezřelý správce jsou dva vzory: jeden hloupý, který nic nechápe (v. 20), a druhý chytrý, který ví, co dělat (16,4). Odpověď na otázku „co mám udělat?“ je volba mezi smrtí a životem: je to rozcestí, na kterém se nachází lid, který vstupuje do zaslíbené země (Dt 30,15-20). Jako byl u Adama pobyt v zahradě spojen s poslušností Bohu, tak je u Izraele přebývání v zaslíbené zemi vázáno konkrétně na podmínku, aby se nezmocňoval majetnický daru.

Úděl člověka závisí na tom, jak užívá konkrétním způsobem tvorů: buď jsou to prostředky lásky k Bohu a bližnímu, která

---

1 V italské slovní hříčce: *ragionare* („uvažovat“) – *s-ragionare* („uvažovat nesmyslně, blouznit“).

se projevuje vděčností a dělením se o ně; nebo se stanou cílem a náhražkou Boha, což znamená vlastnit je a hromadit. Vlastnictví je opak děkování a je proti Bohu; hromadění je opak dělení se a je proti lidem.

v. 18 *Tohle udělám.* To je plán každého člověka, který nezná Otcovu lásku: zvětšuje svou „stodolu“, aby měl víc, rozšiřuje zásobárnu, aby víc nahromadil. Čím víc kdo má, tím víc zvětšuje svou touhu: „mít víc“ je pokrm, který místo aby sytil, zesiluje zhoubnou žízeň, která je typická pro člověka nemocného vodnatelností. Pro Lukáše je důležité užívání majetku, protože si je vědom, že žijeme v tomto světě a v těchto dějinách (srov. také 11,41; 12,33; 14,33; celá 16. kapitola; Sk 2,42nn; 4,32nn; 5,1nn). Majetku se člověk nesmí ani klanět, ani ho demonizovat: musí ho užívat podle jeho přirozenosti, jako dar. Proto Ježíšovo působení začíná kázáním o sabatickém roce (4,16nn), který přivádí lid k čisté a silné době počátků, v níž mu Bůh daroval zaslíbenou zemi. Také Skutky apoštolů nám představují první komunitu jako uskutečnění sabatického společenství (Sk 2,42nn; 4,32nn).

v. 19 *Máš velké zásoby* atd. Pošetilost se stravuje v zálibě v majetku, protože v něm nachází svůj život a jistotu. Jeho hromadění je jen zásoba smrti, která se bohužel předává i dětem.

Klidně si žij, jez, pij, vesele hodu. To je program lidského života. Majetek v Božím plánu měl k tomu sloužit. Ale je pošetilost myslet si, že se realizuje tím, když člověk půjde cestou „mít stále víc“.

Bůh nařídil nevlastnit a nehromadit, ale děkovat za dar a dělit se o něj. Poslušnost tomuto jeho slovu uvádí člověka

do odpočinku (= zaslíbené země), kde se jí (= žije), pije (= miluje) a veselí, protože v uspokojení primárními dobry se uspokojuje také to podstatné: láska k Otci a k bratřím! Z užívání hmotných věcí se odvozuje realizace člověka nebo jeho selhání. Toto vědomí je v nás často překroucené, protože zbožšťováním věcí se je neodvažujeme zpochybnit a myslíme si, že spása se odehrává na jiných frontách, na těch „duchovnějších“.

v. 20 *Bůh mu však řekl: Blázne.* Soud Boha, Pána života a milovníka svých tvorů, je úplně jiný, než překroucený soud člověka, který je diktován pokrytectvím (v. 1). Prohlašuje za „blázna“ a za člověka bez inteligence toho, kdo svou budoucnost činí závislou na tom, že bude mít víc, ale chválí nespravedlivého správce, protože se zachoval inteligentně (16,8).

Blázen se identifikuje se svou modlou a spolu s ní se na Božím soudu zhroutí jako Dagon před Boží archou (1 Sam 5,1nn). Zato moudrý člověk se stává podobným Bohu, který je ochotný sloužit a prokázat milosrdenství všem lidem (6,35-38).

budeš muset odevzdat svou duši. Pošetilost spočívá ve skutečnosti, že smrti se nelze vyhnout tím, co strach z ní člověku našeptával. Strach je totiž špatný rádce a staví člověku před oči to, čeho se bojí. Moudrý člověk ví, že majetek se zmenšuje a že je zbytečné ho hromadit, protože také život sám uplývá a končí ve smrti. To je situace tvorů, a tak je třeba žít takovým způsobem, aby si člověk získal příbytky věčné (16,9). Jako je *memoria mortis*² porážkou strachu ze smrti, tak je také počátkem moudrosti

---

2 Připomínání si smrti (lat.).

a bázně Boží: „Nauč nás počítat naše dny, ať dojdeme k moudrosti srdce“ (Žl 90,12).

Moje omezení mě vede k tomu, abych se poznával v pravdě a odhalil všechno pokrytectví. Buď se přijmu od Boha a kvůli Bohu jako jeho tvor, nebo jsem beznadějný případ! Žádná věc, kterou mám, nepřikryje mou nahotu a nenasytí mou potřebu života. Vědomí smrti mně ukazuje mé hluboké bytí: je to má absolutní samota před Bohem, která může být naplněna jen tím, který je můj odpočinek, můj pokrm, můj nápoj a má radost.

čí bude to, co jsi nashromáždil? Kdo se snaží mít víc, i když nerad, dá to svým dědicům, a tím vyvolá problém, jak dědictví rozdělit (srov. v. 13)! „Jen jako stín jde člověk životem, zbytečně se vzrušuje, hromadí a neví, pro koho“ (Žl 39,7).

Ale smrt, ta svrchovaná Boží služebnice, přivede každého člověka k pravdě, že je jen tvorem, a přiměje ho, aby všechno rozdal, protože všechno také dostal! Smrt je moudrá! Kdo si myslel, že jí bude vládnout nad životem a život ničit, neví, že ona nám vytváří podmínky k tomu, abychom znovu začali žít jako tvorové!

v. 21 *hromadí si poklady/bohatý před Bohem.* V tom je jasný protiklad. Existuje způsob, jak „se stát bohatým před Bohem“: místo shromažďování rozdávát (vv. 32nn; 16,1nn). Když jsou světské hodnoty nahromaděny ze strachu před smrtí, působí smrt; ale když jsou tytéž hodnoty sdíleny s bratřími z lásky k Otci, dávají život.

3. Od textu k modlitbě

- a. Vstupuji do modlitby jako obvykle.
- b. Soustředím se tím, že si představuji zástupy, které se tlačí na Ježíše s jeho učedníky.
- c. Prosím o to, co chci: nečinit svůj život závislým na věcech, které vlastním; uzdravit svou chtivost.
- d. Rozjímám o tomto podobenství.

Nepřehlédni:

- rozdělit dědictví
- mít víc
- život nepochází z věcí, které máš
- má úroda, stodoly, majetek, život
- klidně si žij, jez, pij, vesele hoduj
- blázne, ještě této noci zemřeš
- hromadit si pro sebe / být bohatý před Bohem

4. Texty k prohloubení

Žl 49; 90; Mdr 2,1 – 5,23; Lv 25.

78. NEZNEPOKOJUJTE SE. VÁŠ OTEC PŘECE VÍ, ŽE TO POTŘEBUJETE

Lk 12,22-34

- 22 Dále řekl svým učedníkům: „Proto vám říkám: Nedělejte si starosti o svůj život, co budete jíst, ani o své tělo, do čeho se budete oblékat.
- 23 Vždyť život je víc než jídlo a tělo víc než šaty.
- 24 Podívejte se na havrany! Nesejí, nežnou, nemají zásobárnu ani stodolu; živí je Bůh. Oč větší cenu máte vy než ptáci!
- 25 Kdo z vás si může svou starostlivostí prodloužit život i jen o chvíli?
- 26 Jestliže tedy nedokážete ani to nejmenší, co si děláte starosti o to ostatní?
- 27 Podívejte se na lilie, jak rostou, nepředou ani netkají – a říkám vám: ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oblečen jako jedna z nich!
- 28 Jestliže tedy Bůh tak obléká trávu, která dnes je na poli, a zítra se hodí do pece, čím spíše vás, malověrní?
- 29 Neshánějte se po tom, co budete jíst a pít, a neznepokojujte se tím!
- 30 Po tom všem se shánějí ve světě pohané; váš Otec přece ví, že to potřebujete.

- 31 Hledejte spíš jeho království, a to ostatní vám bude přidáno.
- 32 Neboj se, malé stádcе! Váš Otec rozhodl, že vám dá království.
- 33 Prodejte svůj majetek a rozdejte na almužnu. Opatřte si měšce, které nezpuchřejí, poklad v nebi, kterého neubývá, kam se k němu zloděj nedostane a kde ho mol nerozežere.
- 34 Vždyť kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce!“

1. Poselství v kontextu

Pokračuje Ježíšovo vyučování o světských hodnotách.

Život nezávisí na tom, co máš (vv. 13-21), ani na tom, co nemáš (vv. 22-30), ale na tom, kým jsi: Boží dítě (vv. 31-34). Tedy žádné pachtění se po nadbytku, žádnou úzkost z nedostatku!

Učedníci nesmějí zapírat Pána života ze strachu před smrtí, který člověka obavou z toho, že bude mít méně, nutí k tomu, aby měl víc. Všechno přece pochází od Otce: protože dává život, dá také pokrm; protože dává tělo, dá také šaty. Život a tělo jsou člověku darovány na začátku. To ostatní, co Bůh poskytuje den za dnem, je také stále jeho darem, i když přichází prostřednictvím našich rukou. Ten jako mana oživuje naši každodenní víru.

Proti falešné moudrosti, která vede člověka k hromadění a neklidu, staví učedník pravou moudrost založenou na poznání Otce. Jeho prozřetelnost, která je bystřejší a účinnější než jakékoli naše předvídání, nedovolí, aby jeho dětem něco chybělo. Když něco chybí, znamená to, že to není nezbytné nebo že člověk o něco usiluje špatným směrem (srov. vv. 30-31).

Rozdíl mezi nevěřícím a věřícím není v tom, že nevěřící pracuje a ten druhý zahálí. Naopak! (srov. 1 Sol 2,9; 4,11; 2 Sol 3,6-15). Rozdíl je v tom, že jeden si dělá starosti a druhý se stará, jeden žije v úzkosti a druhý v důvěře, jeden se snaží vlastnit a hromadit, druhý přijímá věci darem a rozdává. Je dobré si uvědomit, že ustaranost je víc vyčerpávající než samotná práce.¹ Úzkost spotřebuje víc energie než práce. Zatímco běžný člověk s námahou hromadí, když něco má, a úzkostně se znepokojuje, když nic nemá, věřící člověk rozdává, když má, a pracuje, když nemá. Ale bez nepokoje, protože ví, že jeho životem je Bůh. A tak místo aby zavíral ruku k vlastnění a natahoval ji k braní, otvírá ji, aby do ní přijal Otcovy dary a natahuje ji, aby je rozdával bratřím.

Ti, kdo říkají „Abba!“, jsou zbaveni zbytečných břemen ustaranosti a úzkosti: žijí v Království synů.

Jen je třeba ho hledat, prosit o ně a po něm toužit. To ostatní je přídavek.

Můžeme být klidní, protože jako nás Bůh stvořil pro sebe, tak stvořil všechno pro nás.

V. 32. je ústřední: jistota daru, který nám Otec dal v Synu, přemáhá všechn strach.

Vv. 22-30 odkazují na toto otcovství jako na protilátku na úzkost: kdo dal víc, nebude mít méně (vv. 22-23). Místo znepokojování se je třeba podívat se na havrany a jejich pokrm (vv. 24-26) a na polní lilie a jejich oděv (vv. 27-28): Bůh se stará i o ně. O to víc o nás, kterým dal také schopnost zasívat a žnout, předvídat a postarat se, pracovat a tkát! Třebaže máme malou víru, jsme jeho děti, pro které je připraven věčný život s ním.

1 V italské podobě slov: *pre-occupazione* (= „ustaranost“) – *occupazione* (= „práce, činnost“).

Nejsme nečistí jako havrani, ani pomíjiví jako tráva, na které se peče chléb! O to všechno se úzkostně starají ti, kdo nevědí, že Bůh je Otec (vv. 29-30).

Vv. 31-34 mluví o vztahu synů k hodnotám, které mají od Otce: neusilují o ně jako o cíl, ale používají jich jako prostředku. On rozhodl, že je dá jako premii těm, kdo hledají Království (v. 31). To už jim bylo dáno (v. 32) a oni do něj vcházejí tím, že sami rozdávají (v. 33a). Rozdávání je jediný způsob, jak si získávat poklad (v. 33b), protože to syna připodobňuje Otci, který dává dary (v. 34).

Na pozadí těchto Lukášových úvah je vztah, který ve Starém zákoně vytváří Bůh mezi svým lidem a zaslíbenou zemí (srov. např. Dt 8,1nn; 15,1nn).

2. Četba textu

v. 22 *Dále řekl svým učedníkům.* Slova řečená výše o tom, že život nezáleží v tom, co člověk má, platí pro všechny. Nyní se Ježíš obrací na učedníka s dalším vysvětlením, které je schopen pochopit jen on: jestliže všechno pochází z Božího otcovství, je učedník povolán svědčit o svém synovství životem svobodným od jakékoli úzkosti.

Nedělejte si starosti. Dělat si starosti má v řečtině (*merimnaó*) stejný kořen jako „memoria“ (= „paměť, vzpomínka“), *Moir*a (bohyň smrti, osudu), *meros* (= „podíl, dědictví“), a latinské slovo *mors* (= „smrt“). Smrt je vzpomínka, která se týká údělu každého člověka. Kdo nepřijímá Boha jako svůj počátek a původ, nemůže přijmout svoje absolutní omezení jinak než jako svůj konec a krach.

Vzpomínka na smrt v něm působí jako trvalá utkvělá představa. Člověk se cítí uvnitř ohrožen nenaplnitelnou prázdnotou a usilovně se ji snaží naplnit, takže hromadí to, co ho ale nikdy nemůže nasytit. Kdo se však přijme jako Boží tvor, přijímá své meze a svou smrt; ví totiž, že v ní dosáhne svého vlastního počátku. Konec přestává být zánikem a stává se cílem cesty. Je to návrat do Otcova domu, konec lopoty a začátek odpočinku.

o svůj život, co budete jíst. Jídlo je primární lidská potřeba; když člověk přijímá život, dostává také potřebu zachovávat si ho jídlem. Ale to je pouhý prostředek k životu, a ne život sám. Jeho životem (zóé: v. 15) je sám Bůh. Od něho člověk pochází a k němu jde; k němu se vrací, protože od něj vyšel. Vzpomínka na smrt nesmí živit úzkost člověka, který se cítí být ničím, ani nesmí podporovat ustaranost toho, kdo si za účelem života hromadí statky. Naopak, musí vést člověka k odevzdanosti do Otcových rukou. Tak se dostáváme mimo sféru smrti, do pramene, z kterého jsme vzešli.

Téměř žádná epocha neredukovala život ze společenství s Bohem na pouhou biologickou funkci, jak činí ta naše.

Slovo „chléb“ nahradilo chléb Slova. Člověk redukován na pouhého živočicha je trubice, která tráví různé touhy, které do ní vstupují podle různých produktů: na jejím začátku jsou ústa a výsledkem je existence beze smyslu, která páchne smrtí.

o své tělo, do čeho se budete oblékat. Šaty jsou hmotná potřeba, kterou má člověk na rozdíl od živočichů navíc. Ony nejsou jen ochranou před klimatickými podmínkami. Slouží člověku především k tomu, aby byl zakrytý a měl nějaký vzhled, takže může překonávat rozpaky vzhledem k sobě a k druhým. Šaty

mají původ v nepřijetí sebe a ve strachu z druhého, aby se před ním člověk chránil a přitahoval ho.

Vyprávění v Genezi mluví o jednom důsledku pochybení člověka ve vztahu k Bohu: „Poznali, že jsou nazí. Sešili tedy fíkové listy a udělali si zástěry“; „bál jsem se, že jsem nahý“ (Gn 3,7.10). Sám Bůh dává lidstvu darem kožené sukně (Gn 3,21) v očekávání, že jsou pro ně připravené šaty nové, svatební (srov. Zj 21,1nn!). Jako se jídlo stává jistotou materiálního života ve stále větších stodolách, tak se šaty před druhými stávají psychologickou jistotou luxusu a vytríbenosti. Je to viditelné hledisko toho, jak se člověk touží jevit navenek sobě i druhým, umělé tělo, které si člověk vyrábí. Jako je Lukáš, odchovaný řeckou kulturou, vnímavý na pověst, pochvalu a čest, které jsou jako by duchovním šatem (srov. 6,26; 4,15.22.37; 14,29; 16,3), tak je také velmi pozorný na hmotné oblečení, které je funkcí těchto osobnostních hodnot (srov. 5,36 s Mt 9,16 a Mk 2,21: 7,25; 8,27; 15,22; 16,19; 23,11).

v. 23 *život je víc než jídlo.* Jídlo a šaty samy o sobě jsou jen prostředky. Považovat je za cíl je první pošetilost člověka. Druhá, ještě horší, je nechápat, že nejsou majetkem k hromadění: „přesycenost nedopřeje boháčovi usnout“ (Kaz 5,11; srov. 5,2; Sir 31,1nn). Ony jsou totiž darem, jehož prostřednictvím je možno navázat společenství s Dárcem a obohatit se „před“ ním (v. 21). To je ten život, po kterém člověk hladoví, to je jeho jediný odpočinek a nasycení.

v. 24 *podívejte se* (= „dívejte se dolů“). Úzkost visí v nicotě, mimo realitu. Je škodlivá, jako když člověk zadržuje vycházející dech nebo když chce dýchat včerejší vzduch. Člověku, který se

tak vznáší v prázdnu, Ježíš říká, aby „se podíval dolů“ na ty věci. Nepokukuj po svých zítřejších potřebách, protože ty nebudou naplněny dnes. Vždyť když žiješ, tvé potřeby ti zůstanou i na zítra! Spíš se dívej, jak a proč Bůh uspokojuje tvé dnešní potřeby, a tak pochopíš i svou skutečnou potřebu zítřejší.

na havrany. Havran nepracuje a nehromadí. Navíc je to nečisté a opovrhované zvíře, kterému nikdo nedá nic k jídlu. Přesto ho Bůh nenechá v nouzi, ani jeho, ani jeho „holátka, když k němu křičí“ (Žl 147,9). Jak by tedy mohl zapomenout na své děti?

Učedník, který se znepokojuje, nemá víru; neříká Bohu „Abba“. Říká „Já“, se všemi poctami a břemeny, které z toho plynou... až dojde k tomu, že se ve skutečnosti považuje za méně než havrana!

v. 25 *prodloužit život jen o chvíli.* Slovo *hélikia* znamená jednak „postava“, jednak „věk“, prostor a čas vlastní každému člověku. On ale nemá ve své moci ani jedno, ani druhé. Každá jeho lopota mu jen ohýbá tělo a zkracuje život.

Nejsem pánem toho, co jsem: „nejsem svým já!“ Ve své podstatě jsem Boží dar, jsem láska, kterou mě Bůh miluje ve svém Synu.

v. 26 *co si děláte starosti o to ostatní?* Jestliže úzkost neuzdraví to, oč se člověk úzkostlivě stará, proč si ji pěstovat? Strach ze smrti a prázdná touha hromadit si život vyvolává opačný účinek! Každý neklid ve skutečnosti člověku ukrajuje život!

v. 27 *Podívejte se na lilie* atd. Po jídle a životě teď přichází řada na šaty. Ježíš vybízí, abychom se podívali na polní kvítka, krásné

luční sasanky, které rostou v Galileji. Šalomoun v celé své bohaté nádheře se neoblékal tak dobře jako tato prostá květinka.

v. 28 *trávu, která dnes je na poli, a zítra se hodí do pece* atd. Bůh obléká do zářivé nádhery také to, co pomíjí jako luční kvítí. A to skončí stejně jako tráva, která se spaluje v peci, v níž si člověk peče chleba. Jak by se pak Bůh nepostaral o toho, jehož existence trvá a jemuž postavil do služby všechny věci, a dokonce sebe sama?

čím spíše vás, malověrní? (řec. *oligopistoi*; pozn. překl.). Toto slovo se v evangeliích vyskytuje jen u Lukáše. Je to výtka věřícím, kteří se cítí opuštění a domnívají se, že Bůh, který způsobil jejich existenci, se už dál nestará o jejich obživu. Opravdu má malou víru ten, kdo chce všechno vědět dopředu, protože přehlíží, že Bůh se ve své prozřetelnosti o všechno stará. Existuje určité předvědění, které vyřazuje Boha z života a nenechává ani maličký prostor pro jeho prozřetelnost. Kdo takto jedná, neuznává Boží otcovství v jeho konkrétních důsledcích. Nedůvěřuje, že Bůh vede jeho život, a nemodlí se pravdivě: „Otče“ (11,2). Člověk je Boží tvor víc než havrani a tráva: jestliže Bůh „má soucit se všemi svými tvory“ (Žl 145,9), tím víc se svými dětmi. Je ostatně útěšné vědět, že Bůh se o nás stará napřed, i když máme malou víru! Můžeme si být jisti: i když my zapomeneme, že jsme jeho syny, on nezapomíná, že je náš Otec!

v. 29 *Neshánějte se po tom, co budete jíst a pít, a neznepokojte se tím!* Starost o jídlo a pití nutí člověka žít „v zavěšení“ jako meteorit, v prázdnotě svých potřeb, kterými se ustavičně znepokojuje. Křesťan „se neshání“ po tom, co potřebuje, ale „prosí“ o to

a pracuje s vědomím, že Bůh korunuje jeho námahu svými dary: v činnosti je tu stále ten, který s člověkem spolupracuje a přidává k práci plody. Jinak je všechna námaha marná (Žl 127).

v. 30 *Po tom všem se shánějí ve světě pohané.* Učedníci, které svírá úzkost kvůli primárním potřebám, se podobají pohanům.

váš Otec přece ví. Učedníci mají z pohanů nejen hromadění, ale také jeho kořen, tj. úzkost, ustaranost a obavy. Kdo hromadí, dělá si boha z toho, co má; kdo žije v úzkosti, dělá si boha z toho, co nemá. Jeden ani druhý nejsou ještě v království synů, kteří volají: Abba!“ Nevědí, že Bůh je Otec a že se umí o své maličké postarat.

v. 31 *spíš.* Namáhavé úsilí něco mít a úzkost z toho, že člověk něco nemá, obírá člověka o život. V protikladu k tomu jen dar Království dává život.

hleďte. Království se nedá vyprodukovat – takové úsilí by bylo nemožné! – ani se nedá nahromadit. Můžeme ho jen hledat, protože už je mezi námi přítomné, ale takovým způsobem, který nepřitahuje pozornost (17,21). Slovo „hledat“ předpokládá jednak, že Království existuje, a pak, že je skryté; jinak by nebylo možné ho nalézt a bylo by zbytečné ho hledat.

jeho království. To Království je jeho, tj. „Otcovo“, a uskutečňuje se skrze náš synovský vztah k němu. Ten pak zakládá naše skutečné bratrství se všemi lidmi.

a to ostatní vám bude přidáno. „Bůh nám dal věčný život, a tento život je v jeho Synu. Kdo má syna, má život, kdo nemá Božího

Syna, život nemá“ (1 Jan 5,11n). Všechno ostatní, včetně biologického a psychického života, je ve službě života v Bohu.

Kdo se snaží ve všem žít jako Boží syn a bratr lidí, má určitě i všechno ostatní. Jestliže pěstoval rostlinu, ovoce mu spadne do klína!

My se dopouštíme omylu, když hledáme především nebo výlučně „to ostatní“, protože si myslíme, že všechno záleží na přítomném životě, který potom končí smrtí. Nevěříme v budoucí život. Rozlišení přítomného a budoucího života slouží k tomu, abychom se znovu s chutí pustili do práce, aniž se budeme od-cizovat jednomu či druhému. Základem takového odcizení se, které je společné spiritualistům a materialistům, je ztotožnění přítomného a budoucího života. To je hrozný klam, protože „co kdo zasel, to také sklídí“ (Gal 6,7), a „kdo rozsévá skoupě, skoupě bude také sklízet“ (2 Kor 9,6), a „kdo seje do svého těla, z těla sklídí záhubu. Kdo však seje do Ducha, z Ducha sklídí věčný život“ (Gal 6,8). Přítomnost a budoucnost se mají k sobě jako setba a sklizeň. Proto jsou pro sebe vzájemně důležité. Můžeme říct, že odcizenost naší doby je náboženská, ale v opačném smyslu než v minulém století: oddělili jsme od sebe Boha a naši budoucnost! Naše generace ráda odvozuje svůj původ z opic a nerada ho odvozuje od Boha. Člověk byl vykleštěn od toho, co ho dělá člověkem: absolutno, jeho počátek a cíl, který ho činí rozumným a svobodným. Tato neidentita ho činí svrchovaně nešťastným: vzala mu smysl života. Kdo neví, že existuje budoucí život, a myslí si, že toto je doba sklizně, je zklamán, a právem! Kdo v úzkosti pěstuje plody místo rostliny, je jako člověk, který povytahuje trávu, aby jí pomohl růst. „Bojte se Hospodina, jeho svatí! Těm, kdo se ho bojí, nic nechybí. Mocní strádají a hynou hladu, nich nechybí těm, kdo hledají Hospodina“ (Žl 34,10n).

v. 32 *Neboj se.* Navazuje se na téma, které bylo uvedeno na začátku této kapitoly. Strach je opakem víry (8,24n.50). Bázeň Boží, počátek moudrosti, znamená žít ve svém každodenním životě ve vědomí Božího otcovství. O vztahu víry a strachu nás velmi poučuje příběh Jochanana, syna Kareachova, o kterém vypráví Jer 42 – 43: kdo se nebojí Boha, tvoří si boha ze svého strachu.

malé stádce. Odkazuje na téma pastýře, který se stará o ovce (Žl 23; Ez 34; Jer 23,1-6). I když je učedníků „obrovské množství“ (v. 1), zůstanou stále stádem, které se vyznačuje svou malostí; jeho pastýř se totiž stal nejmenším ze všech (9,48b). Církev bude stále „malým“ stádcem a nikdy si nebude nárokovat stát se silnou. Z mnoha ovcí, které jsou pospolu, se nikdy nestane jeden vlk!

váš Otec rozhodl. Zde se zdůrazňuje Boží otcovství.

že vám dá království. Otec zná naši skutečnou potřebu: být tím, kým jsme, tj. jeho syny. To je Království, které nám Ježíš daroval.

v. 33 *Prodejte svůj majetek a rozdejte.* Lukáš si je vědom toho, že učedníci žijí v konkrétních dějinách, kde existuje majetek a peníze, bohatí a chudí. Jsou ve světě, i když nejsou ze světa (Jan 17,11-16). Řešení, které Lukáš předkládá, nežádá zavrhnout majetek, jako by byl zlý, nebo třeba jen zrušit peníze. Ale navrhuje, aby se užívaly opačným způsobem, než jak to diktuje strach ze smrti. Tak znovu začnou sloužit k tomu, k čemu je Bůh zamýšlel: nebudou dědickým majetkem, který bratry rozděluje, ale stanou se darem, který je spojuje mezi sebou

a s Otcem. V této ekonomii je stvoření tak dobré, jak bylo na počátku: všechn majetek se znovu stává užitečným prostředkem k dosažení cíle.

na almužnu. Lukáš v návaznosti na Starý zákon předkládá křesťanům almužnu jako řešení pro spravedlivý život v nespravedlivém světě (srov. 3,11; 5,11.28; 6,30; 7,5; 11,41; 14,13.33; celá 16. kapitola; 18,22; 19,8; Sk 2,44nn; 4,33nn; 5,1nn; 9,36; 10,2.4.31). Almužnu si může velmi snadno vyložit špatně člověk, který spravedlnost a lásku staví proti sobě, když lásku považuje za podporu nespravedlnosti. Almužna se hebrejsky řekne *cedáqáh*, což znamená doslova „spravedlnost“. Pro biblického člověka není spravedlivé, jestliže někdo něco vlastní a druhý žije v bídě, protože jsme bratři. Zaslíbená země není dědictví, které se po smrti otce rozkouskuje, ale dar živého Otce ke společnému sdílení. Kromě toho si je třeba uvědomit, že almužna má svůj pravý smysl jako spravedlnost jen ve střídmém hospodaření, ve kterém se pracuje a spotřebovává proto, aby se žilo, a nežije se pro práci a pro spotřebu. Je zde předpokládána společnost, která ví, proč žije, a umí rozlišovat prostředky a cíl! V tomto světle můžeme znovu pochopit a přehodnotit almužnu jako sabatický rok začleněný do každodenního života. Jestliže země patří Hospodinu, patří mu i to, co je na ní (Žl 24,1). Jako se země znovu rozděluje, tak také všichni společně sdílejí každý den její plody. Mezi bratry neexistují rovná práva a povinnosti: práva jsou úměrná tomu, co kdo nemá, a povinnosti tomu, co kdo má. Proto každý dává podle toho, kolik má, a dostává podle toho, kolik potřebuje (Sk 4,34n). Tak se uskutečňuje sen zaslíbené země, v které nikdo nemá nouzi (Sk 4,34 = Dt 15,4).

Biblická almužna je požadavek vyšší spravedlnosti, která je určována milosrdenstvím. To nastoluje rovnost, aniž předem stírá rozdíly kvalit a potřeb jednotlivých osob. Evangelium tu má co říct, co převyšuje čistě společensko-ekonomickou analýzu, a předkládá horizont odlišný od toho, který redukuje člověka na potřeby, které má. Požaduje novou morálku. Ta není nějaké náročnější moralizování, ale „evangelium“. Je to radostná zvěst o tom, že Bůh je v Ježíši Otcem. Naše činnost dostává nový základ; náš život už není neužitečné hromadění k uspokojování potřeb nebo úzkostné neuspokojení z potřeby hromadit.

Opatřte si měšce. Ježíš zapověděl učedníkům nosit měšce (10,4; 22,35). Nyní říká, jaký měšec nosit mají. Ten nezestárne ani v rozhodujícím okamžiku (srov. 22,36). Naopak, je to začátek nového světa. Do něho se ukládá jen to, co z něj člověk vytahuje, shromažďuje se do něj jen to, co se rozdá.

poklad v nebi, kterého neubývá (srov. 6,45; 18,22). Kdo shromažďuje pro sebe, ztratí život a nezbohatne před Bohem (vv. 20n). Kdo ale rozdává, ten bohatne před Bohem bohatstvím toho, kdo je bohatý na milosrdenství (Ef 2,4). Pravý poklad není to, co máš, ale co rozdáš; o ten nepřijdeš ani při smrti (v. 20). Protože ten, kdo dává chudému, půjčuje Bohu (Přís 19,17).

kam se k němu zloděj nedostane... Tento poklad není třeba ani hlídat, ani se o něj starat. Není předmětem úzkosti a starostlivosti, protože ti ho nikdo neukradne ani nezničí. Je tvůj a nikdy se neztenčí: je to tvá synovská podobnost Otcí.

v. 34 *kde je váš poklad, tam bude i vaše srdce.* Člověk se dopouští chyby, že nemá srdce tam, kde je jeho poklad.

Všechny tyto řeči v 12. kapitole jsou střídavě určeny učedníkům a zástupům. Platí ale pro každého člověka, který jako žák smrti je pozván k tomu, aby se stal učedníkem života.

3. Od textu k modlitbě

- Vstupuji do modlitby jako obvykle.
- Soustředím se tím, že si představuji Ježíše obklopeného zástupy, jak mluví k svým učedníkům.
- Prosím o to, co chci: nebýt ustaraný, protože vím, že Otec mě miluje tou láskou, jakou miluje Ježíše.
- Rozjímám o těchto Ježíšových slovech.

Nepřehlédni:

- nedělejte si starosti
- život/jídlo: tělo/šaty
- ptáci a lilie
- vy malověrní
- váš Otec ví
- hledejte jeho království
- rozdejte na almužnu
- poklad, kterého neubývá

4. Texty k prohloubení

Žl 23; 147; Dt 8,1-20; 28,1-68; Sk 2,42-48; 4,32-37; Jan 17,23c.

79. LIDÉ, KTEŘÍ ČEKAJÍ NA SVĚHO PÁNA

Lk 12,35-48

- 35 „Mějte bedra přepásaná a vaše lampy ať hoří,
36 abyste se podobali lidem, kteří čekají na svého pána,
až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, když přijde
a zatluče.
- 37 Blahoslavení služebníci, které pán při svém příchodu
najde, jak bdí. Amen, pravím vám: Přepáše se, pozve
je ke stolu, bude chodit od jednoho k druhému
a obsluhovat je.
- 38 A když přijde po půlnoci nebo při rozednění a nalezne je
tak, jsou blahoslavení.
- 39 Uvažte tohle: Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu
přijde zloděj, nenechal by ho prokopat se do domu.
40 I vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu,
kdy se nenadějete.“
- 41 Petr se ho zeptal: „Pane, říkáš toto podobenství jenom
nám, nebo všem?“
- 42 Pán řekl: „Kdo je tedy ten věrný a rozvážný správce,
kterého pán ustanoví nad svým služebnictvem, aby jim
dával včas přiděl jídla?
- 43 Blaze tomu služebníku, kterého pán při svém příchodu
najde, že to dělá!

- 44 Opravdu, říkám vám: Ustanoví ho nad celým svým majetkem.
- 45 Kdyby si však onen služebník pomyslí: »Můj pán hned tak nepřijde«, a začal tlouci čeledíny a děvečky, jíst, pít a opíjet se,
- 46 přijde pán toho služebníka v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou netuší, ztrestá ho a odsoudí ho ke stejnému údělu s nevěřícími.
- 47 Služebník, který zná vůli svého pána, a přece nic podle jeho vůle nepřipraví a nezařídí, dostane mnoho ran.
- 48 Ten však, kdo ji nezná, a udělá to, co zasluhuje bití, dostane jich méně. Kdo mnoho dostal, od toho se mnoho očekává, a komu se mnoho svěřilo, od toho se bude víc žádat.“

1. Poselství v kontextu

Člověk se stává tím, na co čeká. Kdo očekává smrt, stává se jejím synem a působí smrt. Kdo čeká na Pána Ježíše, žije jeho životem Otcova Syna. Křesťanská existence je očekávání toho, který má znovu přijít: ženich! Učedník nemá svou vlast zde. Jeho vytoužený dům je jinde. Jako cizinec a poutník na této zemi (1 Petr 2,11) nemá tady dole pevné město, ale hledá město budoucí (Žid 13,14), kde bydlí ten, na něhož čeká (Flp 3,20).

Lukášova komunita si je vědoma toho, že Pán nepřijde tak brzy. Doba jeho příchodu je v noci, která je obrazem osobní smrti, anticipace noci kosmické.

Ale tato doba čekání není prázdná. Je to doba spásy, v které církev vydává celému světu svědectví o svém Pánu. Jeho spása

je nyní svěřena odpovědnosti věřících. Dějiny se stávají místem rozhodování a obrácení, bdělosti a věrnosti Slovu, které nás proměňuje k Synovu obrazu. Naše bdělost není pátrání ve tmě. Udržujeme před světem zažehnuté Pánovo světlo tím, že pokračujeme mezi bratřími v jeho misii. Když kráčíme jako on, dáváme jeho druhému příchodu nohy.

V Lukášově evangeliu jsou tři eschatologické roviny. První je minulá: tento svět už skončil a Království už v Ježíši přišlo. Další je budoucí: tento svět skončí a Království přijde na konci světa, který je u každého anticipován jeho osobní smrtí. A poslední rovina je přítomná: tento svět končí a Království přichází, když věřící žije Eucharistií. Ta jako vrchol a původ veškerého křesťanského života uvádí do přítomnosti Ježíšovu minulost a budoucnost; zemřelý a vzkříšený Pán se stává naším pokrmem, aby nám umožnil žít velikonočním životem v očekávání jeho druhého příchodu. Touto optikou se dívá tento úryvek. V bohatství eucharisticko-velikonočních termínů volá všechny, zejména ty, kdo v komunitě zastávají nějaké služby, aby žili jako věrní a moudří správcové, ve svobodě od vši chtivosti a dbali služby bratřím.

2. Četba textu

v. 35 *bedra přepásaná*. To je běžný způsob odívání při práci, službě a na cestách, předepisuje se také pro velikonoční večeri (Ex 12,11). Pouť exodu se totiž uskutečňuje v každodenní práci a službě těch, kdo slavením eucharistie jsou připojeni k tajemství svého Pána, který se stal služebníkem všech (srov. Jan 13,4nn). To je ten pravý postoj při čekání na Pána. Nemáme

hledět do nebe, ale vydávat o něm na této zemi svědectví. Pánova misie se stává misí učedníka! To, co Ježíš „konal a učil“ (Sk 1,1), to se učedník učí a koná tím, že vyučuje druhé, aby i oni dělali totéž, dokud se všichni nestaneme Otcovými syny. Ježíš znovu přichází mezi své stejným způsobem, jak od nich odešel (srov. Sk 1,11).

vaše lampy ať hoří (srov. 8,16; 11,33.34.36). Život učedníka, zažehnutý světlem jeho Pána, osvětluje také druhé. Je zářivý, protože svědčí o Vzkříšeném. „Přepásaná bedra“ představují identitu učedníka, který slouží v pokoře jako jeho Pán; „hořící lampa“ je význam, který z toho plyne pro ostatní. To jsou dvě nepominutelná hlediska svědectví, v němž to, co je uvnitř, se projevuje navenek.

v. 36 *lidem, kteří čekají na svého pána*. Člověk je tím, na co čeká. Křesťan čeká na svého Pána, ženicha, který přichází, aby s ním tvořil jedno tělo. Nemůže pochopitelně přijít, pokud není očekáván.

až se vrátí ze svatby. Ježíšův pozemský život byl dobou svatby (5,34). Jeho smrt je konec svatebního veselí a začátek manželského spojení. Na kříži se Bůh stal jedním tělem s námi v naší smrti, abychom se s ním v jeho vzkříšení stali jedním duchem. To je spojení, které každodenně slavíme při eucharistii, která je naším přítomným životem a anticipací života budoucího.

přijde a zatluče. Další narážka na eucharistii (srov. Zj 3,20): Pán se zve na večeři do našeho domu. Jeho eschatologický příchod prožíváme každý den při eucharistické hostině.

aby mu hned otevřeli. Otevřít mu mohou ti, kdo na něj „čekají“ s „přepásanými bedry“ a s „hořícími lampami“. Ti mu hned otevřou, protože po něm touží.

v. 37 *Blahoslavení.* Blahoslavenství Království (6,20) je zde přislíbeno tomu, kdo žije velikonočním životem. Jeho pramenem je eucharistie (srov. 14,15), kde se Ježíšův minulý příběh stává naší přítomností a uchvacuje nás do naší budoucnosti.

Kdo nezná Pána, hledá blahoslavenství ve svém majetku. Učedník ví, že jeho životem je Pán, který se pro něj stává odpočinkem, pokrmem, nápojem a radostí.

jak bdí. Věřící v noci tohoto světa bdí. A svět zná mnoho nocí. Bdí, protože ví, že v této noci se stane něco velikého: Pán přechází. Je to jeho Pascha.

přepáše se. Pán se přepáše, aby obsluhoval ty, kdo jsou opásáni: slouží svým služebníkům. Sloužit znamená milovat. V eucharistii se slaví vzájemná láska Boha a člověka, která má ve službě Boha člověku svůj zdroj (srov. 22,27; Jan 13,4-15).

pozve je ke stolu (v řeč. doslova „uloží je u stolu“; pozn. překl.) (srov. 2,7.12.16; 13,29). Další eucharistický termín, který označuje odpočinek a stůl, společenství blaženého života, který nám Ježíš dává.

bude chodit od jednoho k druhému. Pán přechází, uděluje milost života těm svým služebníkům, jejichž domy jsou označeny be-ránkovou krví (Ex 13,23.13).

a obsluhovat je. Když Ježíš při poslední večeři ustanovil eucharistii, vyhlásil, co je smyslem celého jeho života: „Já jsem mezi vámi jako ten, kdo slouží“ (22,27).

Touto svou službou Pán koná soud nad všemi modlami: ruší naše falešné obrazy a zjevuje nám, kdo je Pán (Ex 12,12)!

v. 38 *po půlnoci nebo při rozednění* (v řeč. doslova „o druhé nebo třetí hlídce“; pozn. překl.). Neuvádí se tu první noční hlídka, v jejíž době se slaví eucharistie. Při této první hlídce člověk nabývá síly, aby mohl bdít celou noc. Ta noc je dlouhá jako náš život se svými těžkostmi. Eucharistie nás vybavuje k tomu, abychom byli schopni žít zářivý a velikonoční život, dokud nevyjde slunce.

v. 39 *v kterou hodinu.* Učedník tu „hodinu“ zná: je to ta přítomná! Skrze eucharistii může žít každou hodinu každého dne ve světle té „hodiny“ velikonoční v očekávání návratu svého Pana. Čas se naplnil, je těhotný věčností.

zloděj. Kdo žije svůj život v závislosti na tom, co má, žije v čekání na smrt jako na zloděje, který všechno ukradne (srov. v. 20). Kdo očekává Pána, ví, že příchod zloděje je ve skutečnosti vytouženým setkáním. Tehdy otevře tomu, který tluče na dveře, aby vešel do společenství s ním.

v. 40 *buďte připraveni.* Člověk není připraven, ale stává se připraveným (srov. 6,36): celý život je přípravou na to setkání.

v hodinu, kdy se nenadějete. Okamžik konce je nám neznámý. Víme ale, co je znamením toho setkání se „Synem člověka“, který přichází, a víme, že celý život je putováním k němu.

v. 41 *jenom nám, nebo všem?* 12. kapitola je „především“ pro učedníky. Ale platí také pro ty obrovské zástupy (v. 1). Pro každého platí jiným způsobem, podle jeho odpovědnosti (vv. 42-46) a poznání, které o Pánu má (vv. 47-48).

v. 42 *Pán řekl.* Je to Pán, kdo tu mluví!

správce. Člověk není „majitel“ (vv. 16-21). Je správce, který se stará o majetek, který mu nepatří. Všechno, co je a co má, není jeho. Je to Boží dar a tím musí zůstat, aby byl tím, čím je.

věrný/rozvážný. Věrný je ten správce, který jedná podle Pánovy vůle; rozvážný je ten, kdo ji chápe. Příkladem je „nepoctivý“ správce, kterému se otevrou oči a on řekne: „Už vím, co udělám“, a Pán ho pochválí, že je prozíravý (16,4.8; viz ale opak v 12,20!).

ustanoví nad svým služebnictvem. Tato řeč je určena především těm, kdo mají v komunitě odpovědnost za to, aby nedošel chleba. Takový člověk musí vědět, že je služebníkem, a ne pánem, ať už chleba, nebo Slova, ať bratří, nebo jejich víry (srov. 1 Kor 1,24).

dával. Je odpovědný za to, aby „dával“ to, co bylo dáno jemu, jako chleba při zázračném nasycení (9,16), jako Ježíšovo tělo při poslední večeři (22,19).

včas. To je okamžik, v kterém nesmí chybět jídlo, jež udržuje lidi během noci v bdělosti. Den se schyluje, nadchází noc a potřeba chleba se zvětšuje (9,12; 24,29; srov. 11,5-8). To je eucharistie, Synův život.

příděl jídla. Ta odpovědná osoba je jako Josef, obraz Krista: postará se o příděl obilí pro své bratry, kteří ho prodali za otroka, aby jim nechybělo jídlo (Gn 47,12.14). To je eucharistie, Synův život.

v. 43 *Blaze* atd. Údělem věrného a rozvážného správce, který nashromáždil poklad před Bohem (vv. 21b.33n; 16,9nn), je, že dostane darem všechno, co je Bůh svou přirozeností. Milosrdenství ho učinilo Božím synem a on vstupuje do radosti svého Pána (Mt 25,21.23), kde má účast na lásce Otce a Syna (srov. 10,21n). To je život věčný (10,25.28), který nezávisí na tom, co člověk má (v. 15), ale na tom, co rozdává (v. 33). A tak ten, kdo svůj život ztratí pro Pána, zachrání si ho (9,24).

v. 45 *hned tak nepřijde.* Lukášova církev ví, že Pán se tak brzy nevrátí. Ale jeho opoždění nesmí být důvodem k ochladnutí věrnosti a bdělosti. „Ne že by Pán otálel splnit to, co slíbil, jak ho někteří lidé obviňují z otálení, ale je k vám shovívavý, protože nechce, aby někdo zahynul, naopak chce, aby se všichni dali na pokání“ (2 Petr 3,9). My se nechováme jako „bezbožníci, kteří zaměňují milost našeho Boha za prostopášnost“ (Jud 4).

tlouci/jíst/pít/opíjet se. Jídlo a pití pošetilého vlastníka (v. 19) není „požívání“, ale opíjení se; jemu není vlastní „odpočinutí“ v zaslíbené zemi, ale deptání a zotročování bratří.

v. 46 *den/hodina.* Ty zůstávají neznámé. A přece jsou tajemstvím každého dne a každé jeho hodiny.

ztreští ho (v řeč. doslova „rozpůlí ho, rozsekne vedví“; pozn. překl.). To je následek porušení smlouvy: „Mužům, kteří

přestoupili mou smlouvu, kteří nedodrželi slova smlouvy, uzavřené přede mnou, udělám jako býčkoví, kterého roztali na dva díly a mezi nimi prošli“ (Jer 34,18; srov. Gn 15,10). Pánův příchod bude soudem, který ukáže skutečnost. Život člověka, který nečeká na Ženicha, je už roztrhaný a jeho srdce je rozdělené (srov. 1 Kor 7,34). Člověk byl stvořen k tomu, aby byl jedno tělo s Bohem. Kdo ho nemiluje, zůstane bez ženicha, odseknut od své polovičky.

vv. 47.48a *Služebník, který zná vůli* atd. Každý má odpovědnost úměrnou tomu, jak zná Boží vůli.

v. 48b *Kdo mnoho dostal*. Všichni jsme dostali veliký dar. Bude od nás tedy mnoho žádáno. Přesně tolik, kolik nám bylo dáno, a navíc plody z dobrého investování (srov. 19,11nn). Tento dar je plodný jako láska. Jestliže zůstane neplodný, nebyl přijat jako dar lásky.

Věřící je vyzván, aby svou odpovědnost před Bohem bral vážně: má o něm vydávat svědectví jako Ježíš a spolu s ním před celým světem. Tak se stává tím, kým je, synem Nejvyššího (6,35), a ujímá se vlastnictví veškerého majetku svého Pána (v. 44).

3. Od textu k modlitbě

- a. Vstupuji do modlitby jako obvykle.
- b. Soustředím se tím, že si představuji Ježíše obklopeného zástupem, jak mluví k učedníkům.
- c. Prosím o to, co chci: být člověkem, který čeká na svého Pána.
- d. Rozjímám o těchto Pánových slovech.

Nepřehlédni:

- přepásaná bedra
- hořící lampy
- lidé, kteří čekají
- ženich přichází a tluče/přepáše se/přechází od jednoho k druhému/obsluhuje
- Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete
- blahoslavený věrný správce
- Pán otálí
- nevěrný služebník bude potrestán (rozseknut vedví), sedřen z kůže
- komu se mnoho svěřilo, od toho se bude víc žádat

4. Texty k prohloubení

Mt 25,1-12.14-30.31-46; Jan 13,1-17; Lk 22,27; 1 Jan 4,7-21.

80. JAK TO, ŽE NEDOVEDETE POSODIT TUTO DOBU?

Lk 12,49-59

- 49 „Oheň jsem přišel vrhnout na zem, a jak si přeji, aby už
vzplanul!
- 50 V křest mám být ponořen, a jak je mi úzko, než bude
vykonán!
- 51 Myslíte, že jsem přišel dát mír na zemi? Ne, říkám vám,
ale rozdělení.
- 52 Od nyníška totiž bude rozděleno pět lidí v jednom
domě: tři proti dvěma a dva proti třem.
- 53 Budou rozděleni otec proti synovi a syn proti otci,
matka proti dceři a dcera proti matce, tchyně proti snaze
a snacha proti tchyni.“
- 54 Řekl pak také zástupům: „Když vidíte, že na západě
vystupuje mrak, hned říkáte: »Přijde déšť« a bývá tomu
tak.
- 55 Když však vane vítr z jihu, říkáte: »Bude horko« a bývá.
- 56 Pokrytci! Úkazy na zemi i na obloze umíte posoudit; jak
to, že nedovedete posoudit tuto dobu?
- 57 Proč sami od sebe nerozeznáte, co je správné?
- 58 Když jdeš se svým protivníkem na úřad, udělej všechno,
aby ses ještě cestou s ním vyrovnal. Jinak tě povleče

k soudci, soudce tě odevzdá biřici a biřic tě uvrhne do vězení.

- 59 Říkám ti: Nevyjdeš odtamtud, dokud nezaplatíš do posledního halíře!“

1. Poselství v kontextu

Učedník žije ve světle Božího soudu, který je protilátkou na všechno pokrytectví (srov. vv. 1-9). Soud se zjevuje ve velikonočním tajemství Ježíše, který nás křtí ohněm Ducha, poté co on sám prošel vodou smrti (vv. 49-50). To je jeho eschatologický příchod, uskutečněný už na kříži, který soudí svět, aby ho zachránil (vv. 51-53). V eucharistii ho klademe do středu našeho života. Tam čerpáme sílu, abychom dokázali rozlišit přítomné zlo (vv. 54-57) – meziosobní (vv. 58-59), ve společnosti (13,1-3) a v přírodě (13,4-5) –, jako výzvu ke změně životního kritéria, k obrácení od farizejského kvasu ke kvasu Království. Celá 12. kapitola pojednává o tom, co znamená mít „nyní“ víru v toho, který zemřel, vstal z mrtvých a dal nám svého Ducha. Lukáš nahlíží na víru jako na dějiny: je to vzpomínka na minulé události a plán pro budoucnost, který se uskutečňuje v přítomnosti. Ten, který má přijít, přichází nyní skrze svědectví toho, kdo kráčí po jeho někdejší cestě.

Tento úryvek se vyznačuje naléhavostí: Ježíš musí projít vodou a ohněm, aby naplnil Otcovu lásku; a učedník se musí pro něj rozhodnout.

Proto je nutné rozeznat přítomnou dobu jako okamžik vhodný pro obrácení. To je to pravé rozlišování, na jehož základě se lidé dělí na dvě kategorie: na jedné straně takzvaní spravedliví,

ateisté nebo lidé náboženští, kteří nepotřebují spásu a neobrátní se; na druhé straně ubozí hříšníci, kteří vědí, že nic nedokážou a obrátí se k Božímu daru. Jen tak skončí domyšlivost nebo beznaděj a přijde spása.

2. Četba textu

v. 49 *Oheň jsem přišel vrhnout...* Je to oheň posledního soudu (3,9) nebo svatodušní oheň (Sk 2,3), křest v Duchu Svatém a v ohni (3,16)? Ve skutečnosti definitivní Boží soud nad světem je dar Božího Ducha. Vyznačuje začátek poslední doby, ve které jsou lidé voláni k obrácení a k novému životu ve křtu (Sk 2,17.38-40). Tento oheň, který do nebe vystoupivší Ježíš sesílá na zemi, se podstatně liší od ohně, který Jakub a Jan svolávali na Samaritány (9,54). Je to konečný plod jejich misie, definitivní naplnění Božího plánu. Proto Petr o Letnicích říká, že jsme v poslední době (Sk 2,17). V eucharistii učedník přijímá Ducha. On je oheň, který ani vody podsvětí nemohou uhasit (Pís 8,6n): je to Boží láska k člověku, která prýští přímo ze Synovy smrti.

a jak si přeji, aby už vzplanul! Dáváme přednost této verzi, která bere v úvahu aramejskou předlohu. Jiná, správnější podle řeckého textu, zní: „a co chci, jestliže už vzplanul?“ Ukazuje Ježíšovu touhu: „toužebně jsem si přál jíst s vámi tohoto velikonočního beránka, dříve než budu trpět“ (22,15). Ano, jeho láska k nám je oheň, který chce nutně zapálit ty, které miluje: neexistuje láska, která by netoužila po tom, aby byla opětována.

v. 50 *V křest mám být ponořen.* To je jeho smrt, jediná nutnost pro Boha, který miluje člověka, a nemůže nenést zlo toho, koho miluje. To je smysl celého Písma (24,26n.44-46).

jak je mi úzko. Ježíš přišel přinést oheň, který musí projít vodou. To, co chce, ho nutí projít tím, co nechce. Vzkříšení přijde až po smrti. On sám je rozdělen mezi touhou a úzkostí, až potí krev (22,40-44). Je to boj, v kterém láska vítězí nad krajní zkouškou.

Teď rozumíme, proč nám Ježíš v celé této kapitole říkal, abychom se nebáli a nedělali si starosti: on sám, Syn, přišel, aby nás z Otcova pověření navštívil ve všech našich úzkostech, abychom od nich byli osvobozeni.

v. 51 *mír.* Mesiáš přišel, aby přinesl mezi lidi pokoj (srov. 2,14) a jednotu.

rozdělení. Ale pokoj přichází skrze rozdělení. To není levné zboží, stojí mnoho; jeho cenou je život (1 Kor 6,20; 7,23; Řím 3,24). Ale tvoří všechno nové (2 Kor 5,17; Zj 21,5). Toto rozdělení je rozhodnutí, které vyplývá jako požadavek z Pánova následování.

vv. 52-53 *budou rozdělení otec proti synovi* atd. To je popis neštěstí na konci časů (Mich 7,6), které předchází smíření mesiášské doby (1,17; Mal 3,23n). Je to poslední předlukášovská tma.

Eucharistie, která nás připojuje k Ježíšovu tajemství, od nás vyžaduje nový velikonoční život s roztržkami a sváry. To je cena za svobodu a nový život.

vv. 54-55 *Když vidíte, že na západě vystupuje mrak* atd. Znovu se vrací k obrazům oheň/voda s variacemi déšť/horko, mrak/

vítr. Z „tváře“ země a nebe dokážeme rozpoznat, co se stane. Umíme velmi dobře rozlišovat ve věcech hmotných, ale ne v duchovních. Živočišný člověk nechápe to, co je z Božího Ducha (1 Kor 2,14).

v. 56: *Pokrytci.* Toto slovo otvírá a uzavírá celou tuto kapitolu (srov. v. 1). Náš soud není soud Boží. Známe dobře to, co prospívá živočišnému životu, ale ne to, co je nutné pro život nevyčerpatelný. Známe dobře „tvář“ nebe a země, ale ne tvář našeho Pána. Jsme velice vzdělaní v tom, co přináší smrt, ale nesmírně pošetilí v tom, co dává život: máme farizejský kvas, a ne kvas Království (v. 1; 13,20).

tuto dobu. Je to doba Ježíšova života, kterou žijeme v eucharistii. Jeho příchod a naše setkání s ním je *kairos*, rozhodující okamžik pro naše obrácení. Ano, eucharistie nás činí současníky velikého tajemství a dává nám světlo pro rozlišování a sílu k životu v naší přítomné době.

v. 57 *Proč sami od sebe nerozeznáte, co je správné?* Eucharistie dává a vyžaduje správný soud. Kritérium pro volbu a schopnost ji uskutečnit je v Pánově smrti a vzkříšení.

v. 58 *Když jdeš se svým protivníkem* atd. Náš život je putování plné protivenství: nepřítel, peklo a druhý člověk! V síle eucharistie je nám přítomná doba dána k tomu, abychom se s ním dohodli jako s bratrem, a tak se stali milosrdnými, jako je Otec (6,36). Jinak nás naše nepřátelství vůči bratru odsoudí jako nepřátele Otce. Dobré rozlišování je takové, které vidí v osobním nepřátelství výzvu k obrácení od svého zla k milosrdenství.